

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA ŽELIEZOVCE

na roky 2018 - 2023

Názov dokumentu:

**Komunitný plán sociálnych služieb mesta Želiezovce
na roky 2018 - 2023**

Územné vymedzenie komunity:

mesto, katastrálne územie Želiezovce, Mikula a Svodov

Dátum vypracovania: **12.06.2018**

Dátum zverejnenia: **15.06.2018**

Dátum a čas verejnej diskusie: **19.06.2018 o 15.00 hod.**

Miesto verejnej diskusie: **Dom kultúry v Želiezovciach**

Dátum schválenia strategického a plánovacieho dokumentu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na roky 2016 - 2021 (PHRSR): **25.2.2016**

Schválený Mestským zastupiteľstvom v Želiezovciach

dňa 21.06.2018 uznesením č. 70/2018

Dátum platnosti: od 25.06.2018

Mesto Želiezovce

so sídlom Mestský úrad Želiezovce, ul. SNP 2, 937 01 Želiezovce

Tel./Fax: +421 36 771 30 04

E-mail: mesto@zeliezovce.sk

www.zeliezovce.sk

Vypracovala:

Ing. Diana Csicsmanová, vedúca oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Pracovná skupina:

Pavol Ivan, poslanec MsZ v Želiezovciach, predseda komisie sociálnych vecí a zdravotníctva

Mgr. Daniel Bellus, odborník v oblasti terénnej sociálnej práce

Ing. Alexandra Jurčeková, zástupkyňa ÚPSVaR Želiezovce

Mgr. Juliana Hanzová, riaditeľka ZSS, SENIOR HOUSE n.o., Levice, člen predstavenstva Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb za Nitriansky kraj

Ing. Henrieta Kurucová, odborníčka na oblasť sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately

Katarína Šuchterová, predsedníčka ZO JDS Želiezovce

Melánia Pintešová, predsedníčka ZO Slovenského zväzu telesne poskytnutých Želiezovce

Alžbeta Rotíková, vedúca klubu dôchodcov pri Mestskom úrade v Želiezovciach

Imrich Lakatoš, zástupca marginalizovanej skupiny rómov v Želiezovciach

Ing. Ladislav Benčík, samostatný odborný referent oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Mariana Dobrovická, referent evidencie obyvateľstva, vnútorných vecí a osvedčovania listín oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Mária Némethová, referent sociálnej starostlivosti oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Mgr. Jana Stanková, terénny sociálny pracovník oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Magdaléna Holková, terénny pracovník oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí

Príhovor

Vážení spoluobčania,

zlepšiť kvalitu života a zdravia obyvateľov nášho mesta je jednou z priorít pri komunitnom plánovaní sociálnych služieb v našom meste.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Želiezovce

bol spracovaný na obdobie piatich rokov
2018 - 2023

v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z.

o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a národných priorít. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike. Vychádzajú zároveň z priorít Európskeho spoločenstva, ktorými sú dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb a ich finančná udržateľnosť. Jedným z prierezových princípov národných priorít je postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb, prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (tzv. rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb vrátane sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Pri pohovoroch s vami, obyvateľmi mesta sme dokázali odhaliť východiskový stav, zistiť slabšie miesta v doterajšom poskytovaní sociálnych služieb, identifikovať potreby, stanoviť ciele a priority budúceho rozvoja sociálnych služieb v Želiezovciach.

Naplnenie spoločne plánovaných zámerov závisí od snahy realizátorov, úspešnosti podporných projektov a disponibilných finančných prostriedkov mestského rozpočtu.

Verím, že sa nám spoločnými silami bude dariť a naša samospráva vytvorí podmienky pre poskytovanie integrovaných, dostupných a kvalitných služieb v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti pre vás, občanov mesta Želiezovce, pre dôstojný a plnohodnotný život.

Ing. Ondrej Juhász, v. r.
primátor mesta

OBSAH

Úvod

1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb	6
1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike	6
1.2. Pôsobnosť, úlohy a kompetencie mesta v zmysle platných sociálnych zákonov	9
2. Analýza sociologických a demografických údajov mesta Želiezovce	15
2.1. Obyvateľstvo	16
2.2. Školstvo	22
2.3. Služby (zdravotníctvo, kultúra a šport)	23
2.4. Nezamestnanosť	25
2.5. Sociálne znevýhodnené skupiny	25
3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb v meste Želiezovce	33
4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb, vyhodnotenie verejného prieskumu	39
5. SWOT analýza (sociálna oblasť a sociálne služby)	42
6. Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb	43
7. Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb	46
8. Spôsob vyhodnocovania, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb	46

Záver

Prílohy

Úvod

Komunitné plánovanie je overeným nástrojom strategického plánovania sociálnych služieb. Základom komunitného plánovania je analýza potrieb obyvateľov mesta a existujúcich sociálnych služieb, ako aj predvídanie budúcich potrieb. Podporuje budovanie vzťahov medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Je metódou, pomocou ktorej samospráva mesta Želiezovce naplánovala sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám dôchodcov, odkázaných občanov, ktorí majú nepriaznivý zdravotný stav a občanov, ktorí sa ocitli v krízovej životnej situácii a potrebujú pomoc, alebo sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii a sú odkázaní na pomoc a podporu inej osoby.

Komunitné plánovanie funguje na princípe partnerstva a spolupráce, ide o zapojenie všetkých ľudí, ktorých sa daná oblasť týka, do procesu rozhodovania. Je to opakovateľný, štandardizovaný a cyklický proces, ktorého hlavným zámerom je spokojnosť občanov s poskytovanými službami v meste a zvýšenie kvality života a aktívneho záujmu ľudí o udržateľnosť a rozvoj komunity mesta. Oddelenie organizačno-správne a sociálnych vecí Mestského úradu v Želiezovciach vypracováva a Mestské zastupiteľstvo v Želiezovciach schvaľuje výstup komunitného plánovania na päťročné obdobie v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb v Slovenskej republike

„Komunitný plán sociálnych služieb mesta Želiezovce na roky 2018 – 2023“,

ktorý vychádza z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Želiezovce na roky 2016 - 2021, a zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v meste, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb, personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitné plánovanie dáva odpoveď na tieto základné otázky a to:

- Aké sociálne služby existujú a ktoré sociálne služby je potrebné v Želiezovciach vytvoriť?
- Ako majú byť tieto služby lokalizované a pre ktoré skupiny obyvateľov poskytované?
- Aké ľudské, materiálne a finančné zdroje má mesto k dispozícii na ich vytvorenie?

Štát vytvára legislatívny rámec na presun kompetencií na samosprávu aj v sociálnej oblasti, čo považujeme za prínos, avšak poukazujúc na nedostatočné finančné krytie kompetencií v danej oblasti zo strany štátu, naše mesto bude musieť v budúcnosti využívať aj iné zdroje financovania, aby zabezpečilo rozvoj sociálnych služieb v zmysle Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Želiezovce na roky 2018 - 2023.

1. Východisková situácia poskytovania sociálnych služieb

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len MPSVaR) k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb a upravili povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb, tzv. štandardy kvality.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené:

1. sociálne služby krízovej intervencie (*nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania*),
2. sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (*pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života, zariadenie dočasnej starostlivosti o dieťa, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu*),
3. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (*zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská a predčítateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok*),
4. sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (*monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií*),
5. podporné služby (*odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, pracovňa, stredisko osobnej hygieny*).

Sociálna oblasť súvisí s dokumentmi vyššej úrovne a to:

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2007 – 2013 a Partnerská zmluva 2014 - 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- Stratégia rozvoja sociálnych služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb

Štát priamo v ods. 2, § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách ukladá mestu vypracovanie a schválenie komunitného plánu sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadní miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na území obce a určí personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

MPSVaR v júni 2009 vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, a preto je nevyhnutné, aby mesto zohľadňovalo rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

Špecifické ciele Národných priorít:

- zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluhe,
- deinštitucionalizovať sociálne služby,
- presadiť princíp integrovanej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti,
- zaviesť systém zabezpečenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky aj pre dostupnosť bývania domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne mestá. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:

- občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
- ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
- mládež po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy,
- starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodtné rodiny,
- občania marginalizovanej rómskej komunity.

2. marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore, vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodtné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochrannej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.. Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

1.2. Pôsobnosť, úlohy a kompetencie mesta v zmysle platných sociálnych zákonov

Pôsobnosť, úlohy a kompetencie mesta v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Mesto má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálna služba – je súbor odborných, obslužných alebo ďalších činností, zameraná na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie,
- prevenciu sociálneho vylúčenia

Zákon určil obec a vyšší územný celok za *subjekt, v kompetencii ktorého je sociálna služba*.

Prijímateľ sociálnej služby je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, pretože sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel. *Verejným poskytovateľom sociálnej služby* je mesto a vyšší územný celok.

Neverejným poskytovateľom sociálnej služby môžu byť neziskové organizácie aj občianske združenia.

Nový systém sociálnych dávok motivuje prijímateľa sociálnych služieb zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu. V minulosti bola hodnota sociálnej dávky vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V súčasnosti občania vlastným pričinením, aktivitou či speňažením majetku musia sami sebe pomôcť, aby neboli závislí od slabých sociálnych príjmov.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi poskytuje mesto najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácnosti, zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa, na mimoriadne liečebné náklady do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva Slovenskej republiky:

- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
- výnos MPSVaR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR
- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine Z. z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z. z.
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa, po novele 433/2013 Z. z. s účinnosťou od 1.2.2014
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z. platných od 1. 1. 2015.

Sociálnu problematiku na miestne podmienky upravujú:

- všeobecne záväzné nariadenia mesta (VZN)
- zásady poskytovania finančnej pomoci

V zmysle platnej právnej úpravy do pôsobnosti mesta patria tieto druhy sociálnych služieb:

- nocľaháreň;
- nízkoprahové denné centrum;
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu;
- zariadenie pre seniorov;
- zariadenie opatrovateľskej služby;
- denný stacionár;
- opatrovateľská služba;
- prepravná služba;
- odľahčovacia služba;
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa.

Mesto môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby, môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

A. Kompetencie vyplývajúce zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Podľa § 80 zákona

Obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,

- f)** poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g)** môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h)** uzatvára zmluvu
 - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i)** zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j)** môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k)** môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,
- l)** poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m)** môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n)** môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o)** kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p)** ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q)** vedie evidenciu
 - 1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - 2. rozhodnutí podľa písmena c),
 - 3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- r)** vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- s)** poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t)** uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u)** môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
- v)** vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V ustanoveniach § 82 a § 83 zákon upravuje úlohy mesta v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

Podľa § 82 zákona

1. Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršeniu nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

2. Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je zabezpečenie spolupráce subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti na účely podľa odseku 1. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.

Komunitné plánovanie sociálnych služieb v meste Želiezovce odštartovalo proces pozostávajúci z mapovania potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva a ich porovnanie so súčasným stavom poskytovania sociálnych služieb a budúcim vývojom, odhadom budúcich potrieb.

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele. Pre potreby komunitného plánovania sociálnych služieb v Želiezovciach - komunitou je mesto, katastrálne územie Želiezovce, Mikula a Svodov.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a) posilniť sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta,
- b) predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- c) opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Podľa ustanovení § 83 zákona

mesto vypracovalo komunitný plán sociálnych služieb, ktorý je výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb v Želiezovciach.

Pri tvorbe návrhu komunitného plánu sociálnych služieb boli dodržané nasledovné zásady:

- partnerstvo medzi účastníkmi,
- zapájanie miestneho spoločenstva,
- práca s dostupnými informačnými zdrojmi a využitie najlepšej praxe,
- využitie medzinárodnej metodiky a postupu spracovania vrátane dôrazu na zapojenie užívateľov sociálnych služieb, odbornej a laickej verejnosti.

B. Kompetencie vyplývajúce zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 75

(1) Obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti

a) vykonáva

- 1.** opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb podľa § 10,

2. opatrenia podľa § 11 ods. 1,
- b)** spolupracuje s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a so zariadením pri vykonávaní odbornej metódy podľa § 11 ods. 3 písm. b) piateho bodu
- c)** spolupôsobí
 1. pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
 2. pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelu, a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s deťmi,
 3. pri úprave a obnove rodinných pomerov deťmi,
- d)** poskytuje
 1. rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadenia podľa § 64 ods. 1 písm. a),
 2. informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť,
 3. štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,^{49a)}
 4. finančný príspevok podľa § 69,
- e)** poskytuje pomoc
 1. dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin,
 2. dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,
 3. na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi deťmi a rodičom a úpravu rodinných pomerov deťmi, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, neodkladného opatrenia alebo výchovného opatrenia,
 4. mladému dospelému po skončení náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania,
- f)** poskytuje súčinnosť
 1. štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov deťmi a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
 2. zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,
- g)** utvára podmienky na prácu s komunitou,
- h)** môže zriadiť centrum, kontroluje a metodicky usmerňuje ňou zriadené centrum; zriadenie centra oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 ods. 1,
- i)** vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,
- j)** vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, a jej rodiny podľa § 35 ods. 4 písm. d),
- k)** vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- l)** kontroluje úroveň vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok,
- m)** plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

(2) Obec môže s výnimkou odseku 1 písm. c) prvého a druhého bodu, písmena d), písmena e) prvého a štvrtého bodu, písmena f), písmen g), j) až m) zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom centra podľa odseku 1 písm. h), akreditovaného subjektu alebo prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak sa nevyžaduje akreditácia na vykonávané opatrenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona.

C. Kompetencie vyplývajúce zo zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 27

Pôsobnosť obce

Obec

- a)** rozhoduje o jednorazovej dávke
- b)** poskytuje fyzickým osobám potrebnú poradenskú činnosť v oblasti hmotnej núdze

2. Analýza sociologických a demografických údajov mesta Želiezovce

Mesto Želiezovce s rozlohou 56,52 km² leží vo východnej časti Podunajskej nížiny, na pravom brehu rieky Hron v nadmorskej výške 137 m n. m. Sídelný útvar Želiezovce sa rozprestiera na ploche 5652 ha a skladá sa z troch katastrálnych území:

Želiezovce,
Mikula
a Svodov.

Zdroj: <https://zeliezovce.oma.sk/autoatlas>

Z hľadiska územnosprávneho členenia Slovenskej republiky sa mesto nachádza v oblasti NUTS II Západné Slovensko. V rámci NUTS III spadajú Želiezovce do Nitrianskeho samosprávneho kraja a v rámci NUTS IV do okresu Levice.

Súčasťou mesta sú mestské časti Mikula, Svodov, Veľký Dvor, Rozina, Karolina a Jarok. Vzdušná vzdialenosť medzi Želiezovcami a hlavným mestom Slovenska Bratislavou predstavuje 115,49 km, cestná vzdialenosť 153,76 km.

Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity na území mesta je Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Želiezovce na roky 2016 - 2021 (ďalej len PHRSR).

Miestny rozvoj sociálnych služieb je značne závislý od zámeru štátu v oblasti sociálnej politiky. Problémy na celoštátnej či nadnárodnej úrovni značne ovplyvňujú rozvojové aktivity miest a obcí. Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí,
- zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Ekonomické faktory svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami.

Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitostí. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

Ukazovatele demografického vývoja majú veľmi silnú vypovedaciu schopnosť, prezrádzajú veľa o sociálno-ekonomických podmienkach – minulých, súčasných, ale aj budúcich. Vďaka analýze demografických ukazovateľov je Komunitný plán mesta Želiezovce na roky 2018 - 2023 dokumentom, ktorý odráža potreby občanov na lokálnej úrovni, preto je potrebné venovať tejto problematike pozornosť.

2.1. Obyvateľstvo

Významným indikátorom rozvoja mesta je trend vo vývoji počtu obyvateľov. Ukazovateľ „vývoj počtu obyvateľov“ sa v priebehu rokov formuje v dôsledku mechanického i prirodzeného pohybu obyvateľstva. V sledovanom období v rokoch 2000 – 2017 dochádzalo v meste Želiezovce iba v roku 2001 k miernemu nárastu počtu obyvateľov, od roku 2001 sa počet obyvateľov Želiezoviec plynulo znižuje. Zatiaľ čo ku koncu roka 2000 žilo v Želiezovciach 7 487 obyvateľov, o 17 rokov neskôr to bolo už len 6 876 obyvateľov. Pokles počtu obyvateľov mesta od roku 2000 k 31.12.2017 predstavoval 8,16 %.

Najviac obyvateľov žilo v sledovanom období v Želiezovciach práve ku koncu roka 2001, najmenej ku koncu roka 2017.

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v meste Želiezovce v období rokov 2000 až 2017

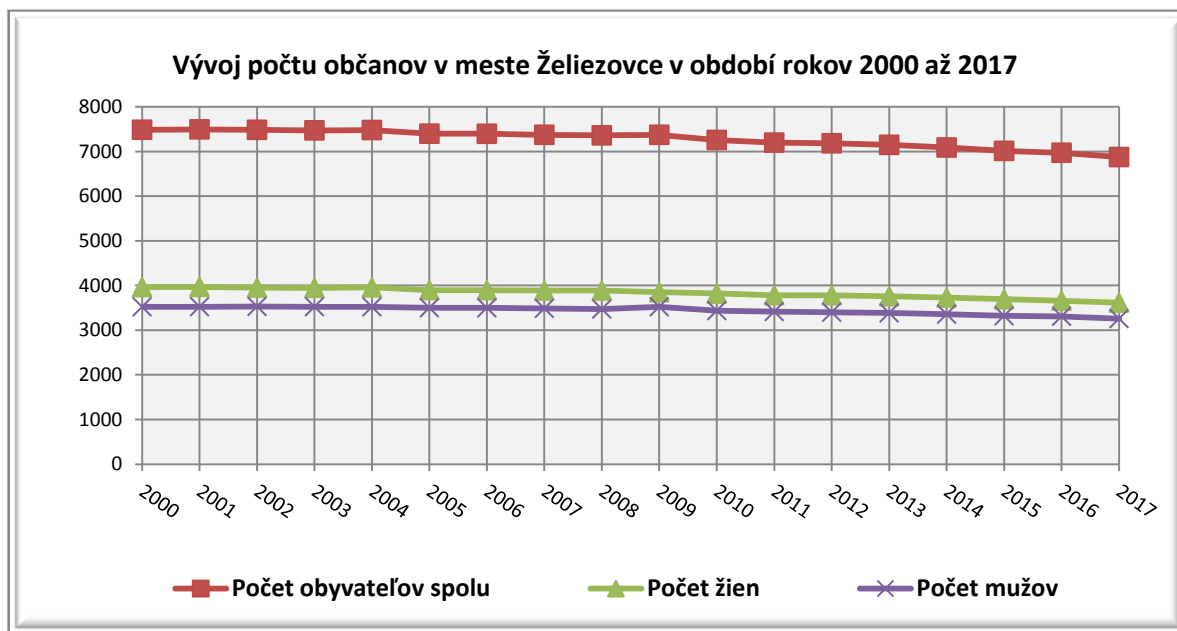
Rok	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži	prírastok úbytok	Rok	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži	prírastok úbytok
stav k 31.12.2000	7487	3965	3522	*	stav k 31.12.2009	7374	3850	3524	-113
stav k 31.12.2001	7496	3970	3526	9	stav k 31.12.2010	7258	3821	3437	-229
stav k 31.12.2002	7485	3954	3531	-2	stav k 31.12.2011	7199	3783	3416	-288
stav k 31.12.2003	7473	3948	3525	-14	stav k 31.12.2012	7184	3783	3401	-303
stav k 31.12.2004	7481	3958	3523	-6	stav k 31.12.2013	7149	3762	3387	-338
stav k 31.12.2005	7399	3898	3501	-88	stav k 31.12.2014	7090	3732	3358	-397
stav k 31.12.2006	7397	3897	3500	-90	stav k 31.12.2015	7014	3693	3321	-473
stav k 31.12.2007	7375	3888	3487	-112	stav k 31.12.2016	6972	3662	3310	-515
stav k 31.12.2008	7362	3888	3474	-125	stav k 31.12.2017	6876	3617	3259	-611

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Podľa demografických prognóz Štatistického úradu Slovenskej republiky, aj v nasledujúcom období by malo dochádzať v meste k úbytku obyvateľstva – v roku 2020 by v Želiezovciach malo žiť okolo 6 839 obyvateľov a v roku 2040 okolo 6 121 obyvateľov.

Takýto stav je z hľadiska rozvoja územia nepriaznivý a mesto by malo podniknúť kroky pôsobiace proti úbytku obyvateľstva.

Vývoj počtu občanov v sledovanom období zachytáva nasledujúci graf.

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľky č. 2 až 6 znázorňujú počty obyvateľov mesta Želiezovce podľa mestských častí

Tabuľka č. 2

Stav k 31.12.2013 mestské časti	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
Želiezovce	6161	3248	2913
- Mierová osada	1327	702	625
- Staré Želiezovce	1503	798	705
- sídlisko Pri stanici	1715	910	805
- Nové Želiezovce	1427	749	678
- Veľký Dvor	92	45	47
- Karolína	33	17	16
- Rozína	34	13	21
- Jarok	30	14	16
- Albert	0	0	0
Mikula	653	334	319
Svodov	335	180	155
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7149	3762	3387

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č. 3

Stav k 31.12.2014 mestské časti	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
Želiezovce	6082	3206	2876
- Mierová osada	1308	679	629
- Staré Želiezovce	1514	788	726
- sídlisko Pri stanici	1699	910	789
- Nové Želiezovce	1373	738	635
- Veľký Dvor	95	46	49
- Karolína	27	14	13
- Rozína	36	17	19
- Jarok	30	14	16
- Albert	0	0	0
Mikula	670	344	326
Svodov	338	182	156
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7090	3732	3358

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č. 4

Stav k 31.12.2015 mestské časti	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
Želiezovce	5989	3155	2834
- Mierová osada	1272	659	613
- Staré Želiezovce	1492	769	723
- sídlisko Pri stanici	1679	898	781
- Nové Želiezovce	1358	737	621
- Veľký Dvor	94	46	48
- Karolina	27	14	13
- Rozina	37	18	19
- Jarok	30	14	16
- Albert	0	0	0
Mikula	681	351	330
Svodov	344	187	157
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7014	3693	3321

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č. 5

Stav k 31.12.2016 mestské časti	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
Želiezovce	5938	3115	2823
- Mierová osada	1252	643	609
- Staré Želiezovce	1472	751	721
- sídlisko Pri stanici	1669	890	779
- Nové Želiezovce	1357	739	618
- Veľký Dvor	94	46	48
- Karolina	27	14	13
- Rozina	37	18	19
- Jarok	30	14	16
- Albert	0	0	0
Mikula	686	356	330
Svodov	348	191	157
SUMARIZAČNÝ RIADOK	6972	3662	3310

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č. 6

Stav k 31.12.2017 mestské časti	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
Želiezovce	5854	3074	2780
- Mierová osada	1232	631	601
- Staré Želiezovce	1453	743	710
- sídlisko Pri stanici	1649	882	767
- Nové Želiezovce	1343	732	611
- Veľký Dvor	89	44	45
- Karolina	25	12	13
- Rozina	37	18	19
- Jarok	26	12	14
- Albert	0	0	0
Mikula	680	354	326
Svodov	342	189	153
SUMARIZAČNÝ RIADOK	6876	3617	3259

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Územný plán mesta Želiezovce načrtáva koncepciu toho, ktoré miesto má akú úlohu v rámci celého mestského organizmu. Od jednotlivých miest v meste očakávame, prečo tam ľudia majú chodiť, aký vplyv bude mať daná lokalita na iné časti mesta a život v ňom. Mesto má byť živým organizmom, ale aj miestom, kde ľudia žijú a fungujú, presúvajú sa z práce do bytu, domu, do svojho obydľia.

Vývoj počtu obyvateľov v mestských častiach v sledovanom období rokov 2013 až 2017 kopíruje pokles celkového počtu obyvateľov mesta. Výrazný pokles občanov v odľahlých mestských častiach sme v sledovanom období nezaznamenali.

Veková štruktúra obyvateľstva v meste Želiezovce zodpovedá vo všeobecnosti vekovej štruktúre obyvateľstva v mestách Slovenskej republiky.

V sledovanom období rokov 2013 až 2017 (Tabuľky č. 7 až 11) najvyšší počet obyvateľov zaznamenávame vo vekovej kategórii 30 – 39 a 50 – 59-ročných.

Tabuľky č. 7 až 11 dokumentujú počty obyvateľov mesta Želiezovce podľa vekovej štruktúry obyvateľstva za obdobie 2013 - 2017.

Tabuľka č.7

Stav k 31.12.2013 veková štruktúra	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
0-4 rokov	317	159	158
5-9 rokov	326	158	168
10-14 rokov	323	153	170
15-19 rokov	333	168	165
20-24 rokov	445	214	231
25-29 rokov	547	276	271
30-34 rokov	564	277	287
35-39 rokov	627	310	309
40-44 rokov	532	273	259
45-49 rokov	518	262	256
50-54 rokov	594	323	271
55-59 rokov	603	313	290
60-64 rokov	549	327	222
65-69 rokov	324	187	133
70-74 rokov	254	156	97
75-79 rokov	190	126	62
80-84 rokov	71	54	31
85-89 rokov	29	24	6
90-94 rokov	3	2	1
95-99 rokov	0	0	0
100 + rokov	0	0	0
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7149	3762	3387

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č.9

Stav k 31.12.2015 veková štruktúra	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
0-4 rokov	307	153	154
5-9 rokov	316	153	163
10-14 rokov	305	141	164
15-19 rokov	323	166	157
20-24 rokov	441	212	229
25-29 rokov	539	270	269
30-34 rokov	553	273	280
35-39 rokov	599	298	301
40-44 rokov	526	274	252
45-49 rokov	509	261	248
50-54 rokov	578	317	261
55-59 rokov	597	308	289
60-64 rokov	544	322	222
65-69 rokov	317	185	132
70-74 rokov	250	153	97
75-79 rokov	184	122	62
80-84 rokov	85	54	31
85-89 rokov	30	24	6
90-94 rokov	9	6	3
95-99 rokov	2	1	1
100 + rokov	0	0	0
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7014	3693	3321

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č.8

Stav k 31.12.2014 veková štruktúra	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
0-4 rokov	313	157	156
5-9 rokov	323	156	167
10-14 rokov	311	143	168
15-19 rokov	327	168	159
20-24 rokov	447	216	231
25-29 rokov	547	276	271
30-34 rokov	558	275	283
35-39 rokov	607	301	306
40-44 rokov	531	273	258
45-49 rokov	519	262	257
50-54 rokov	582	319	263
55-59 rokov	599	310	289
60-64 rokov	549	327	222
65-69 rokov	318	187	131
70-74 rokov	253	156	97
75-79 rokov	188	126	62
80-84 rokov	85	54	31
85-89 rokov	30	24	6
90-94 rokov	3	2	1
95-99 rokov	0	0	0
100 + rokov	0	0	0
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7090	3732	3358

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č.10

Stav k 31.12.2016 veková štruktúra	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
0-4 rokov	304	154	150
5-9 rokov	316	153	163
10-14 rokov	303	139	164
15-19 rokov	319	163	156
20-24 rokov	436	211	225
25-29 rokov	536	268	268
30-34 rokov	550	271	279
35-39 rokov	586	285	301
40-44 rokov	524	273	251
45-49 rokov	508	260	248
50-54 rokov	575	314	261
55-59 rokov	593	304	289
60-64 rokov	543	321	222
65-69 rokov	316	184	132
70-74 rokov	247	150	97
75-79 rokov	184	122	62
80-84 rokov	85	54	31
85-89 rokov	30	24	6
90-94 rokov	15	11	4
95-99 rokov	2	1	1
100 + rokov	0	0	0
SUMARIZAČNÝ RIADOK	6972	3662	3310

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Tabuľka č.11

Stav k 31.12.2017 veková štruktúra	Počet obyvateľov spolu	z toho ženy	z toho muži
0-4 rokov	302	153	149
5-9 rokov	310	152	158
10-14 rokov	294	137	157
15-19 rokov	319	164	155
20-24 rokov	428	206	222
25-29 rokov	518	264	254
30-34 rokov	554	269	285
35-39 rokov	578	278	300
40-44 rokov	515	271	244
45-49 rokov	502	258	244
50-54 rokov	561	303	258
55-59 rokov	578	302	276
60-64 rokov	539	318	221
65-69 rokov	314	182	132
70-74 rokov	244	147	97
75-79 rokov	182	120	62
80-84 rokov	84	52	32
85-89 rokov	31	24	7
90-94 rokov	21	16	5
95-99 rokov	2	1	1
100 + rokov	0	0	0
SUMARIZAČNÝ RIADOK	6876	3617	3259

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Poznanie vekovej štruktúry obyvateľstva je užitočné z hľadiska plánovania sociálnych potrieb občanov.

Z celkového počtu obyvateľov v roku 2017 bolo 13,18 % v predproduktívnom veku, 74,05 % v produktívnom veku a 12,77 % v poproduktívnom veku.

Vývoj počtu obyvateľov podľa vekovej štruktúry za sledované obdobie rokov 2013 - 2017 dokumentuje Tabuľka č. 12.

Počet obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku za sledované obdobie klesá, v poproduktívnom veku mierne stúpa.

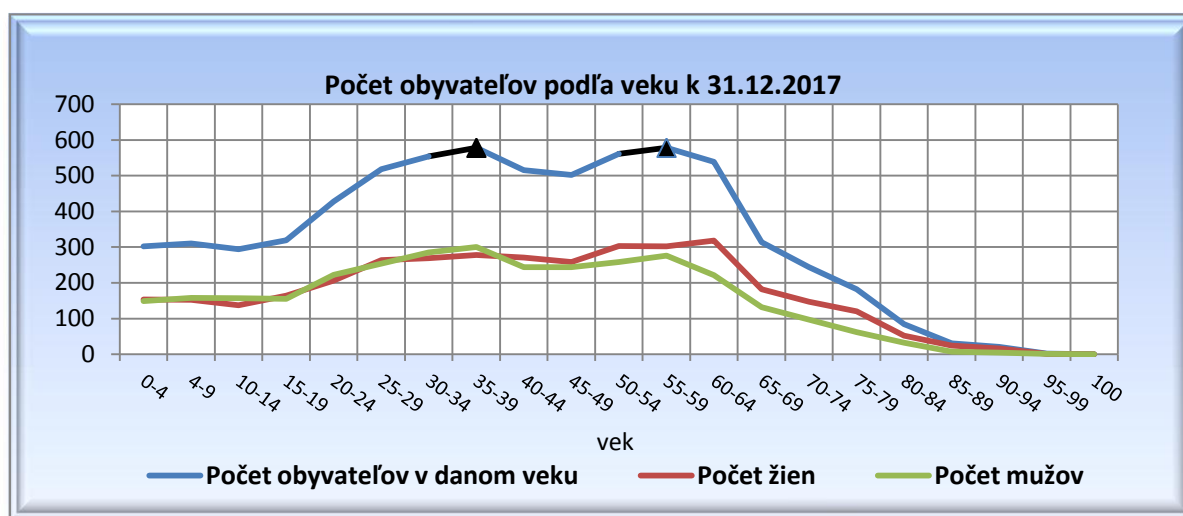
Z hľadiska pohlavnej štruktúry v meste prevažoval počet žien nad počtom mužov v každom jednom roku sledovaného obdobia rokov 2000 - 2017, (Tabuľka č. 1) pričom najväčší podiel žien žil v meste v roku 2001 52,96 %.

Tabuľka č. 12 Veková štruktúra obyvateľov v období rokov 2013 - 2017

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Predproduktívny vek (0-14 r.)	966	947	928	923	906
Produktívny vek (15-64 r.)	5312	5266	5209	5170	5092
Poproduktívny vek (65-100 r.)	871	877	877	879	878
SUMARIZAČNÝ RIADOK	7149	7090	7014	6972	6876

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia obyvateľstva 2018

Nasledujúci graf dokumentuje najvyšší počet obyvateľov v roku 2017 vo vekovej kategórii 35-39 rokov (**578**) a 55-59 rokov (**578**).

Od roku 2000 sa počet obyvateľov mesta Želiezovce plynulo znižoval. Počet obyvateľov v sledovanom období rokov 2013 až 2017 klesá v dôsledku prirodzeného úbytku občanov, (Tabuľky č. 13 a 14), počet narodených v sledovanom období je pod hranicou počtu zomrelých občanov. Najvyššiu úmrtnosť zaznamenávame v roku 2015.

Tabuľka č. 13 Vývoj počtu narodených občanov

Obdobie	Počet narodených občanov spolu	z toho ženy	z toho muži
od 01.01.2013- 31.12.2013	72	35	37
od 01.01.2014- 31.12.2014	59	29	30
od 01.01.2015- 31.12.2015	58	31	27
od 01.01.2016- 31.12.2016	58	30	28
od 01.01.2017- 31.12.2017	51	32	19
SUMARIZAČNÝ RIADOK	298	157	141

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia matričného úradu 2018

Tabuľka č. 14 Vývoj počtu zomrelých občanov

Obdobie	Počet zomrelých občanov spolu	z toho ženy	z toho muži
od 01.01.2013- 31.12.2013	83	43	40
od 01.01.2014- 31.12.2014	64	29	35
od 01.01.2015- 31.12.2015	103	53	50
od 01.01.2016- 31.12.2016	63	27	36
od 01.01.2017- 31.12.2017	79	42	37
SUMARIZAČNÝ RIADOK	392	194	198

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia matričného úradu 2018

Okrem prirodzeného pohybu má významný vplyv na vývoj počtu obyvateľov aj mechanický (migračný) pohyb obyvateľstva, ktorý možno interpretovať aj ako indikátor celkovej atraktivity prostredia. Rozhodovanie obyvateľov, či vo svojej súčasnej lokalite zostanú, sa deje na základe mnohých faktorov: dostupných pracovných príležitostí, cenovej relácie nehnuteľností, kvality životného prostredia, dostupnosti sociálnych služieb, možnosti trávenia voľného času a pod. V prípade, že viac ľudí z lokality odchádza ako do nej prichádza, pravdepodobne existuje nesúlad medzi potrebami občanov a možnosťami lokality.

Počet obyvateľov v sledovanom období rokov 2013 až 2017 klesá aj v dôsledku migračného pohybu občanov (Tabuľky č. 15 a 16) keďže pomer odsťahovaných občanov v každom roku sledovaného obdobia prevyšuje počet prisťahovaných občanov do Želiezoviec. Najväčší počet odsťahovaných občanov zaznamenávame v roku 2017.

Tabuľka č. 15 Vývoj počtu odsťahovaných občanov

Obdobie	Počet odsťahovaných občanov spolu	z toho ženy	z toho muži
od 01.01.2013- 31.12.2013	86	43	43
od 01.01.2014- 31.12.2014	131	75	56
od 01.01.2015- 31.12.2015	120	69	51
od 01.01.2016- 31.12.2016	130	81	49
od 01.01.2017- 31.12.2017	140	70	70
SUMARIZAČNÝ RIADOK	607	338	269

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia matričného úradu 2018

Tabuľka č. 16 Vývoj počtu prisťahovaných občanov

Obdobie	Počet prisťahovaných občanov spolu	z toho ženy	z toho muži
od 01.01.2013- 31.12.2013	72	44	28
od 01.01.2014- 31.12.2014	77	45	32
od 01.01.2015- 31.12.2015	89	52	37
od 01.01.2016- 31.12.2016	93	47	46
od 01.01.2017- 31.12.2017	72	35	37
SUMARIZAČNÝ RIADOK	403	223	180

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce – Evidencia matričného úradu 2018

V prevažnej časti sledovaného obdobia rokov 2013 až 2017 však v meste viac ľudí zomrelo alebo sa z mesta vysťahovalo ako sa tu narodilo alebo sa prisťahovalo. Najväčší celkový úbytok zaznamenali Želiezovce v roku 2017, kedy došlo k poklesu obyvateľstva v dôsledku úmrtia alebo odsťahovania o 96 obyvateľov.

Index starnutia mesta Želiezovce dosahuje hodnoty nad 42,01 (údaj ŠÚ SR z roku 2014), čo je pomerne vysoká dynamika starnutia. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva mesta v dôsledku plynulého znižovania počtu obyvateľov v predproduktívnom veku (Tabuľka č. 12) oproti nárastu počtu obyvateľov vo vekovej kategórii 55 - 59 rokov v produktívnom veku môžeme očakávať demografický problém – prestarnutie obyvateľstva, ktorý prinesie problém v sociálnej starostlivosti obyvateľstva a následne rast dopytu po sociálnych službách.

2.2. Školstvo

Obyvateľom mesta Želiezovce v školskom roku 2017/2018 sú lokálne k dispozícii 3 stupne vzdelávacích inštitúcií: 3 materské, 3 základné a 2 stredné školy a 1 umelecká škola.

V meste sa nachádzajú 3 predškolské zariadenia:

1. *Materskú školu SNP 9, Ul. SNP 9, Želiezovce* navštevuje 96 detí rozdelených do 4 tried. Malú triedu tu navštevuje 22 detí, strednú triedu 39 detí a veľkú triedu 35 detí. Výchovným jazykom materskej školy je slovenský jazyk. Výchovná pedagogická činnosť je zabezpečená pedagogickými zamestnancami v počte 9. Dvaja nepedagogickí zamestnanci pôsobia v materskej škole a s piatimi nepedagogickými zamestnancami prevádzkuje mesto školskú jedáleň, ktorá je organizačne začlenená do štruktúry materskej školy.
2. *Materskú školu s výchovným jazykom maďarským SNP 9 - Óvoda, Ul. SNP 9, Želiezovce* navštevuje 69 detí rozdelených do 3 tried. Do malej triedy tu chodí 20, do strednej 24 a do veľkej triedy 25 detí. V zariadení predškolskej výchovy pracuje 6 pedagogických a jeden nepedagogický zamestnanec.
3. *Materská škola SNP 93, Ul. SNP 93, Želiezovce* v mestskej časti Mikula je najmenšia, nachádza sa tu len jedna trieda, ktorú navštevuje 24 detí. Deťom sú k dispozícii 2 pedagogickí a jeden nepedagogický zamestnanec.

Materské školy navštevujú deti vo veku od 3 do 6 rokov.

<i>Celkový počet detí v materských školách v školskom roku 2017/2018:</i> 189
--

Predškolské zariadenia boli zriadené bez právnej subjektivity, pracujú v nich kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci, ktorí ročne pripravujú pre deti bohatý edukačný program. Materské školy sú umiestnené v areáli s dostatkom zelene, ideálne pre celodenný pobyt detí. Budovy materských škôl vyžadujú permanentnú ročnú údržbu a opravu.

V meste Želiezovce sa nachádzajú 3 základné školy:

1. *Základná škola, Mierová 67, Želiezovce* – školu navštevuje spolu 467 žiakov, ktorí sú rozdelení do 21 tried, z čoho 1. stupeň základnej školy s počtom tried 10 navštevuje 223 žiakov a 2. stupeň s počtom tried 11 navštevuje 244 žiakov. Pedagogickú činnosť na škole vykonáva 36 pedagogických zamestnancov. Celkový počet nepedagogických zamestnancov školy je 16, z čoho 6 zamestnancov pracuje v školskej jedálni.
2. *Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola, Komenského 1, Želiezovce - Zselíz, Komenského 1, Želiezovce* – školu navštevuje spolu 291 žiakov, ktorí sú rozdelení do 16 tried, z čoho 1. stupeň základnej školy s počtom tried 8 navštevuje 138 žiakov a 2. stupeň s počtom tried 8 navštevuje 153 žiakov. Pedagogickú činnosť na škole vykonáva 31 pedagogických zamestnancov. Celkový počet nepedagogických zamestnancov školy je 12, z čoho 4 zamestnanci pracujú v školskej jedálni.
3. *Špeciálna základná škola - Speciális Alapiskola, Úzka 183/4, Želiezovce* – špeciálnu základnú školu navštevuje spolu 43 žiakov. V tejto škole funguje 6 tried a zamestnaných je tu 9 pedagogických, 2 nepedagogickí zamestnanci a jeden odborný zamestnanec.

Zriaďovateľom základných škôl s právnou subjektivitou je samospráva mesta Želiezovce, zriaďovateľom špeciálnej základnej školy je Okresný úrad Nitra.

<i>Celkový počet žiakov základných škôl na území mesta v školskom roku 2017/2018:</i>	801
<i>- z toho celkový počet žiakov základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta:</i>	758

V meste Želiezovce sa nachádzajú 2 stredné školy:

1. *Gymnázium, Štúrova 16, Želiezovce* – navštevuje 34 žiakov. Na gymnáziu pôsobia 4 pedagogickí a 2 nepedagogickí zamestnanci. Vyučovacím jazykom je slovenský jazyk. Vyučovací proces v školskom roku 2017/2018 prebiehal už len v dvoch triedach, v 3. a 4. ročníku. Gymnázium svoje pôsobenie ukončí v budúcom školskom roku.
2. *Gymnázium J. A. Komenského s VJM – Comenius Gimnázium, Štúrova 16, Želiezovce – Zseléz, Štúrova 16, Želiezovce* – navštevuje 57 žiakov. Vyučovací proces prebieha v 4 triedach. Na gymnáziu pôsobí 11 pedagogických zamestnancov a 2 nepedagogickí zamestnanci. Vyučovacím jazykom je maďarský jazyk.

Zriaďovateľom gymnázií v meste Želiezovce je VÚC Nitra.

<i>Celkový počet žiakov stredných škôl na území mesta v školskom roku 2017/2018: 91</i>

Mesto Želiezovce je zriaďovateľom základnej umeleckej školy - *Základná umelecká škola F. Schuberta, Ul. L. Štúra 15, Želiezovce* – s právnou subjektivitou. Výchovno-vzdelávací proces školy prebieha v troch odboroch: v hudobnom, výtvarnom a tanečnom. Základnú umeleckú školu navštevuje 271 žiakov. Pedagogickú činnosť zastrešuje 12 zamestnancov. Počet nepedagogických zamestnancov školy je 2.

<i>Celkový počet pedagogických zamestnancov pôsobiacich na školách v Želiezovciach v školskom roku 2017/2018: 121</i>

Zo sociálneho hľadiska existencia pedagogického dozoru v meste kladne vplýva na dospievajúcu mládež.

2.3 Služby (zdravotníctvo, kultúra a šport)

Zdravotníctvo

Na území mesta sa nachádza niekoľko zdravotníckych zariadení, 4 lekárne a 2 výdajne zdravotníckych pomôcok. Mesto nedisponuje nemocnicou a ani žiadne zo súkromných zdravotníckych zariadení nemá lôžkové oddelenie slúžiace na hospitalizáciu.

V meste od 1. júla 2018 nie je dostupná ani lekárska služba prvej pomoci pre dospelých. Pôsobí tu Záchranná zdravotná služba – ambulancia rýchlej zdravotnej pomoci ZaMed s.r.o. Želiezovce.

V meste sa nachádza 5 všeobecných ambulancií pre dospelých, 3 všeobecné ambulancie pre deti a dorast a 6 ambulancií stomatológie – z toho jedna poskytuje aj čeľustnú ortopédiu. Ďalej sú v meste zastúpené špecializované ambulancie: endokrinologická ambulancia, ambulancia diabetológie a porúch látkovej premeny a výživy, rádiologická ambulancia, 4 ambulancie vnútorného lekárstva, otorinolaryngologická ambulancia, oftalmologická ambulancia, 3 gynekologicko-pôrodné ambulancie, ambulancia akupunktúry, ambulancia liečebnej rehabilitácie a fyzioterapie, 2 psychiatrické ambulancie, ortopedická ambulancia, nefrologická ambulancia, gastroenterologická ambulancia, ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny, 2 neurologické ambulancie, 3 chirurgické ambulancie, 2 dermatovenerologické ambulancie a ambulancia klinickej logopédie.

Celkovo sú v meste zastúpené zdravotnícke odbory a špecializácie: stomatológia, všeobecné lekárstvo, všeobecná starostlivosť o deti a dorast, gynekológia a pôrodníctvo, vnútorné lekárstvo, zubná technika, fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia, chirurgia, oftalmológia, neurológia, ortopédia, rádiológia, otorinolaryngológia, očná optika, psychiatria,

dermatovenerológia, urológia, klinická imunológia a alergológia, kardiológia, klinická psychológia, hematológia a transfúziológia, diabetológia, poruchy látkovej premeny a výživy, pneumológia a ftizeológia, pediatria, anestéziológia a intenzívna medicína, Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS), gastroenterológia, klinická biochémia, čelústná ortopédia, úrazová chirurgia, nefrológia, doprava poistencov, rýchla zdravotnícka pomoc, reumatológia, klinická logopédia, endokrinológia, výdajňa zdravotníckych pomôcok (v rámci lekárne), LSPP stomatologická pre dospelých, rýchla lekárska pomoc, funkčná diagnostika, neonatológia, LSPP pre dospelých - ambulantná, infektológia.

Mesto v budúcnosti plánuje využiť finančné prostriedky IROP na zriadení Centra integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti a podporiť integráciu a sieťovanie sociálnych služieb a služieb poskytovania zdravotnej starostlivosti.

Kultúra a šport

Spoločenský život je veľmi aktívny, zúčastňujú sa na ňom vekové kategórie od detí po seniorov. V meste sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych mestských, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom i turistom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach a prostredie pre trávenie voľného času. Mesto na informovanie obyvateľov o dianí v meste vydáva mesačník Želiezovský spravodajca – Zselízi hírmondó, využíva miestny rozhlas a obyvateľov informuje aj prostredníctvom svojej web stránky www.zeliezovce.sk.

Mesto Želiezovce pravidelne usporadúva rôzne verejné podujatia, ktoré sú obľúbené nielen u domácich obyvateľov, ale lákajú aj ľudí z iných miest a regiónov. Raz ročne sa v Želiezovciach konajú Mestské dni, Schubertiáda, Ondrejský jarmok, Deň Zeme, Celoštátny ľudovo-umelecký festival a Festival „Takí sme“. Zaujímavý program pre verejnosť pripravuje aj Mestská knižnica: organizuje rôzne súťaže (Dobšinského posolstvo, Mezei bokréta a Ex Libris) a podujatia (Kto nám dnes číta, Hľadáme poklady nášho mesta a raz do mesiaca Literárnu kaviareň). Miestne múzeum organizuje tematické podujatia, ktorých stredobodom je propagovanie želiezovskej kultúry, histórie a tvorby Franza Schuberta. Významné sú aj hudobné koncerty komornej hudby organizované v kaštieli Esterházyovcov a kultúrno-náučné podujatia Európskych dní kultúrneho dedičstva.

V meste pôsobia viaceré združenia a organizácie na podporu a rozvoj kultúry: Mestská knižnica Želiezovce, Základná umelecká škola F. Schuberta, ZO Csemadok, neinvestičný fond Čistý prameň, Matica Slovenská, Tanečný súbor Kincső a Apró Kincső. Rozmanitosť kultúrnych podujatí v meste však podporujú aj OZ Castellum ZELIZ, OZ Želiezovské hlasy, OZ Mikulčan, OZ Svodov, OZ Želiezovčan, OZ Sacher – Sacher Polgári Társulás, ZO Jednoty dôchodcov Slovenska, ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých a ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Mnohé kultúrne podujatia sa konajú najmä v Dome kultúry v Želiezovciach, v parku pred kaštieľom Esterházyovcov, v parku mestskej časti Mikula a v kultúrnom dome vo Svodove.

Medzi združenia a organizácie podporujúce šport v meste patria Mestský športový klub Želiezovce, Športovo-strelecký klub MAGNUM Želiezovce, Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu, Miestny Kynologický klub Hron Želiezovce a Šachový klub TJ Slovan Želiezovce. Obyvateľom mesta sú na športovanie/návštevu športových podujatí k dispozícii viaceré športové areály: mestský štadión, bežecká dráha, multifunkčné ihrisko v areáli ZŠ a multifunkčné ihrisko v areáli ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským, futbalové ihriská v areáli ZŠ, tenisové kurty, mestská telocvičňa T18, strelecký areál, dve zariadenia fitness v súkromnej prevádzke a bowlingová dráha v súkromnej prevádzke.

2.4. Nezamestnanosť

Nezamestnanosť má výrazný vplyv na rozvoj každej lokality, predovšetkým prostredníctvom kúpnej sily obyvateľstva na jednej strane a celkovej atraktivity prostredia na druhej strane. Počet nezamestnaných osôb v meste Želiezovce v priebehu uplynulého desaťročia medziročne spočiatku do roku 2007 klesal, následne v roku 2008 mierne vzrástol a v roku 2009 dosiahol najvyššiu hodnotu v rámci sledovaného obdobia. V ďalších rokoch – s výnimkou roku 2011 – dochádzalo k medziročným poklesom počtu nezamestnaných. Pri porovnaní východiskovej hodnoty z roku 2005 a konečnej hodnoty z roku 2015 sa počet nezamestnaných v uplynulej dekáde znížil o rovných 200 osôb. Prehľad vývoja počtu nezamestnaných v meste Želiezovce dokumentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č. 17 Vývoj počtu nezamestnaných v meste Želiezovce

Obdobie	Počet nezamestnaných	z toho ženy
stav k 31.12.2005	656	338
stav k 31.12.2006	539	303
stav k 31.12.2007	491	281
stav k 31.12.2008	508	292
stav k 31.12.2009	747	405
stav k 31.12.2010	670	367
stav k 31.12.2011	705	387
stav k 31.12.2012	693	380
stav k 31.12.2013	500	290
stav k 31.12.2014	513	300
stav k 31.12.2015	456	279

Zdroj: ÚPSVaR rok 2016

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní.

Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi a občania s nízkou úrovňou vzdelania zápasia s dopytom po kvalifikovanej pracovnej sile. Získané údaje o vývoji nezamestnanosti v meste odzrkadľujú nástup trendu, na jednej strane pozitívny, že mesto drží nezamestnanosť na nižšej úrovni, ale na druhej strane badať odliv obyvateľstva za prácou z nášho územia. V dôsledku odlivu mladých a vysokokvalifikovaných mesto zaznamenáva nepriaznivý trend vo vývoji miestnej ekonomiky a preto bude v nasledujúcich rokoch podporovať duálne vzdelávanie, systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorým sa získavajú vedomosti, schopnosti a zručnosti potrebné pre aktivity miestneho podnikateľského sektora.

2.5. Sociálne znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach.

Celkový počet obyvateľov mesta v porovnaní s východiskovým rokom 2000 má trvale klesajúcu tendenciu, čo preukazuje prirodzený úbytok občanov ako aj migrácia (kapitola 2.1 komunitného plánu), tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

Veková kategória 55 - 64 rokov (*Tabuľka č. 11*, 1117 občanov k 31.12.2017), ktorá je v súčasnosti relatívne stabilizovaná, má vzhľadom k rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie občanov v komunite (*Tabuľka č. 12*, 878 občanov k 31.12.2017), čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť vekovej kategórii 55 - 59 ročných (*Tabuľka č. 11*, 578 občanov k 31.12.2017) a vekovej kategórii 60 - 64 ročných (*Tabuľka č. 11*, 539 občanov k 31.12.2017), pretože starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoci pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v meste môžeme rozdeliť na:

- a) *seniori,*
- b) *nezamestnaní,*
- c) *deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,*
- d) *občania so zdravotným postihnutím,*
- f) *občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.*

Charakteristika znevýhodnených skupín v komunite:

a) Seniori

Identifikácia problémov:

- zvyšuje sa podiel osamelých seniorov so zdravotnými problémami,
- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc,
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb,
- chýba zabezpečenie stravovania seniorov so špeciálnou diétou,
- priestorová kapacita klubu dôchodcov pri mestskom úrade je nevyhovujúca,
- bezbariérovosť v meste je len čiastočne riešená,
- chýba ambulantná sociálna služba,
- chýba pohotovostná služba v meste.

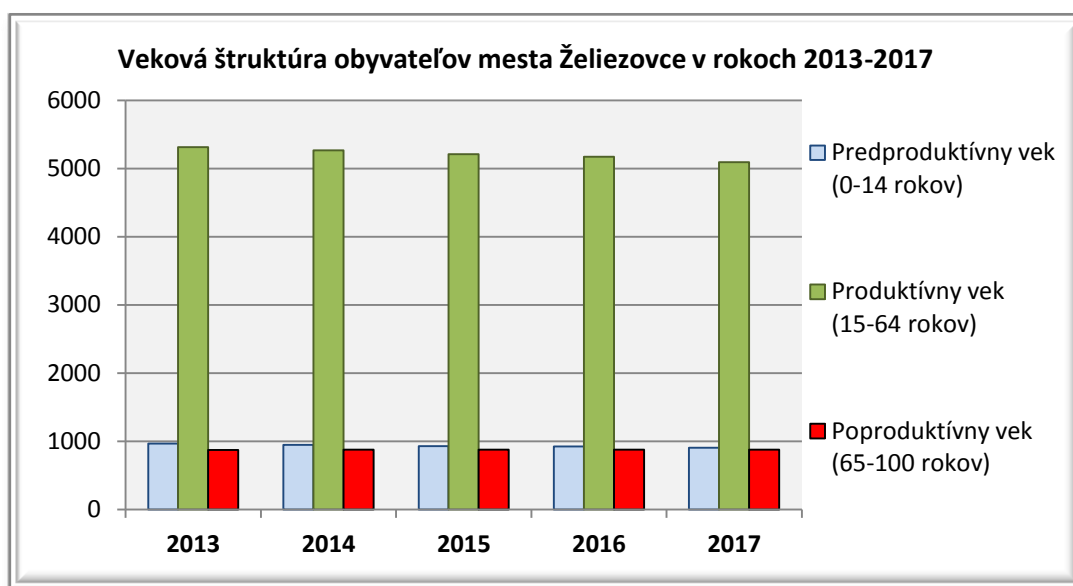
Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku,
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci,

- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide o jedinú sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Podľa demografických údajov (*Tabuľka č. 11*, stav k 31.12.2017), občania nad 60 rokov v počte 1417 osôb - tvoria vyše 20,61 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že ide o najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby.

Keď porovnáme údaje obdobia rokov 2013 - 2017 z Tabuľky č 12, ktoré znázorňuje graf vekovej štruktúry obyvateľov mesta Želiezovce v rokoch 2013 - 2017, môžeme konštatovať, že podiel ľudí poproduktívneho veku síce neprevyšuje počet a podiel predproduktívnych, ale riziko nízkej pôrodnosti a vysoký podiel občanov vo vekovej kategórii 60 - 64-ročných t.j. 539 občanov už po roku 2018 nastolí zmenu v kategórii občanov v poproduktívnom veku.

Mesto vytvára technické a materiálne podmienky na klubovú činnosť dôchodcov. Klub dôchodcov pri mestskom úrade organizuje posedenia pre seniorov pravidelne dvakrát týždenne, Základná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska v Želiezovciach tiež prevádzkuje pestrú klubovú činnosť a organizuje kultúrno-spoločenské aj športové podujatia v meste. Aktívne sa zapájajú do životného diania v meste a svojou aktivitou by mohli inšpirovať aj mladšiu generáciu.

Z celkového počtu seniorov k 31.12.2017 - 879 občanov - v ZO JDS v Želiezovciach aktívne spolupracuje 243 občanov v dôchodkovom veku. Klub dôchodcov pri Mestskom úrade pravidelne navštevuje 15 dôchodcov.

Dôchodcovia odkázaní na pomoc môžu požiadať o *opatrovateľskú službu*, ktorú mesto poskytuje v domácom prostredí. Obsah a rozsah poskytovania tejto služby je limitovaný, vykonávajú sa len vlastné úkony pomoci a súbor ošetrovateľských činností.

Jedáleň pre dôchodcov – nie je k dispozícii, stravovanie v prípade potreby a záujmu seniorov v súčasnosti môže mesto zabezpečiť od registrovaného dodávateľa.

Bezbariérovosť v meste – je riešená čiastočne, na hlavných ťahoch mesta.

Predpoklady na riešenie problémov:

- monitorovať potreby seniorov raz ročne metódou rozhovoru,
- v prípade potreby vypracovať zámer a podmienky poskytovania stravovania pre dôchodcov a zdravotne postihnutých občanov mesta,
- preskúmať možnosť a potrebu poskytovania ambulantnej sociálnej služby,
- v spolupráci so ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých v Želiezovciach a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie naďalej riešiť bezbariérovosť v meste.

b) Nezamestnaní

Identifikácia problémov:

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov bez profesie,
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,

V spolupráci s ÚPSVaR Levice, mesto realizuje verejnoprospešné práce - menšie obecné služby pre klientov ÚPSVaR. Vo väčšine prípadov ide o najodkázanejšiu skupinu občanov. Aktivačné práce sa vykonávajú v súlade so zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň mesto podľa zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení pravidelne ročne uzatvára Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb a pracuje s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali podmienky na podpísanie dohody s ÚPSVaR. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Mesto reflektuje aj na mladšiu skupinu uchádzačov o zamestnanie, ktorým ponúka po dohode s ÚPSVaR absolventskú prax.

Dlhodobá nezamestnanosť občanov sa stáva čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia pracovať, čím sa stávajú neuplatniteľnými na trhu práce. U dlhodobá nezamestnaných klesá časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Mesto má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu.

Ročne sa zapája do podprogramu: Podpora zamestnávania UoZ prostredníctvom vybraných aktívnych opatrení na trhu práce - 3, ktorý sa týka aktivít v meste, údržby verejných priestranstiev, mestských budov, údržby verejnej zelene, zberu separovaného odpadu v meste. Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov tak, aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce v zmysle zákona o službách zamestnanosti č. 5/2004 Z. z.

Predpoklady na riešenie problémov :

- vypracovať koncepciu fungovania sociálneho podniku v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Želiezovce.

c) Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy,
- nevhodné trávenie voľného času,
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima.

Mládež v meste je organizovaná iba v škole. Po povinnom školskom vyučovanom procese individuálne sa zapája do voľnočasových aktivít organizovaných základnými školami mimo vyučovacieho procesu (záujmové krúžky), domom kultúry, občianskymi združeniami pôsobiacimi v meste, neinvestičným fondom Čistý prameň.

Výborná je vzájomná spolupráca mesta so školami, deti materských škôl a žiaci základných škôl sa aktívne zapájajú do podujatí organizovaných mestom.

Mesto ako žiadateľ dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením v spolupráci s ÚPSVaR zabezpečuje pre žiadateľov dotáciu na zabezpečenie obeda a iného jedla v materskej škole a v základnej škole.

Maximálna výška dotácie je: 1 € na obed, a 0,35 € na iné jedlo.

V školskom roku 2017/2018 dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením bola poskytnutá žiadateľom v počte: 70

- z toho žiakov základných škôl vrátane špeciálnej základnej školy v počte: 67

- z toho deťom materských škôl v počte: 3

Dotácia bola čerpaná na žiakov v sume 9 430,55 € a na deti v sume 221,00 €

Mesto ako žiadateľ dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením v spolupráci s ÚPSVaR zabezpečuje pre žiadateľov dotáciu na zabezpečenie úhrady školských potrieb potrebných na prípravu na vzdelávanie v materskej škole alebo na prípravu na vyučovanie a na vyučovanie v základnej škole (zošity, písacie potreby, učebnice, nevyhnutné individuálne pomôcky).

Maximálna výška dotácie je: 33,20 € na dieťa v príslušnom rozpočtovom roku.

V školskom roku 2017/2018 dotácia na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením bola poskytnutá žiadateľom

pre deti základných škôl v sume 2290,80 €

pre deti materských škôl v sume 33,20 €

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí. Ohrozenou rodinou – je rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú.

Najčastejšie ide o:

- neadekvátne rodičovské postoje,
- stratu bývania, resp. rodina nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie,
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok (najmä ako prostriedok na odbúranie stresu),
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie,
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije,
- chudobu, sociálne vylúčenie.

Pri ohrozenej rodine sa nemusí nevyhnutne vyskytnúť problémové - neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa či iného člena rodiny. Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny aj odlúčeniu detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu.

<i>Mesto momentálne nemá deti umiestnené v náhradnej rodinnej starostlivosti, reedukačnom zariadení. K 31.12.2017 počet umiestnených detí v detských domovoch je 12 detí.</i>
--

Mesto poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. V zmysle zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele, ktorý dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti, je potrebné sa zaoberať predchádzaním patologických javov. Úlohou mesta je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

Predpoklady na riešenie problémov :

- identifikovať a hľadať opatrenia v spolupráci s ÚPSVaR na navrátenie nepriaznivého rodinného života detí, ktoré sa ocitli v kríze,
- ochraňovať detí v zmysle platnej právnej úpravy.

d) Občania so zdravotným postihnutím

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby
- nie je vyriešená bezbariérovosť v meste

Občania so zdravotným postihnutým je skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia,
- zmyslové postihnutia,
- postihnutia pohybového aparátu,
- kombinované postihnutia,
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).

Každá z uvedených kategórií postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní.

Mimo oblasť sociálnych služieb, legislatíva SR kladie veľký dôraz na podporu sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. ÚPVSaR ponúka možnosť vytvorenia chránenej dielne pre zamestnanie zdravotne postihnutých osôb.

Naše mesto v roku 2015 vytvorilo 2 *funkčné pracovné miesta operátorov monitorovacieho kamerového systému v chránenej dielni* v organizačnej štruktúre mesta na poriadkovom útvare Mestskej polície v Želiezovciach.

Skupina postihnutých osôb v meste je registrovaná.

ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých v Želiezovciach má 136 členov.

Mesto neprispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov a zdravotne postihnutých.

Predpoklady na riešenie problémov :

- monitorovať potreby zdravotne postihnutých občanov raz ročne,
- v spolupráci so ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých v Želiezovciach zdravotne postihnutých a na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v meste,
- zvyšovať informovanosť o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc,
- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie,
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami,
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie,

- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole,
- pasivita občanov riešiť veci verejné,
- vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé.

K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia,
- občanov prepustených z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- dlhodobo nezamestnaných občanov,
- občanov spoločensky neprispôsobivých a závislých,
- rómsku komunitu.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a chýbajúcim štatistickým údajom v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť.

Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu, požívanie návykových látok vo zvýšenej miere a závislosť na dávkach sociálneho systému. Dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú túto skupinu ľudí v pasivite, nevplývajú na nich motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Mesto pomocou aktivačných programov v úzkej spolupráci s ÚPSVaR podporuje začlenenie tejto skupiny do spoločnosti. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny životosprávy tejto skupiny občanov spadajú do kompetencie mesta. Mesto môže byť sprostredkovateľom v náprave a v spolupráci s rodinou môže zabezpečiť občanovi tejto skupiny základné životné podmienky a návrat do spoločnosti. Táto úloha vyžaduje odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj s naplnením príjmovej časti rozpočtu mesta, ktorý nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu. Mesto zabezpečuje terénnu sociálnu prácu od roku 2016 s dvoma pracovníkmi: terénnym pracovníkom a terénnym sociálnym pracovníkom v spolupráci s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR implementáciou národného projektu Terénna sociálna práca v obciach I, financovaného v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Počet osôb sociálne odkázaných s nízkymi príjmami v meste v roku 2018 je okolo 60, týmto osobám sa ročne viackrát rozdávaajú potravinové a hygienické balíčky v spolupráci s Červeným krížom v Leviciach.

Mesto komunitné centrum neprevádzkuje - úlohou komunitného centra v zmysle zákona je účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Vytvorenie komunitného centra je podmienené špecifickými kritériami, v prípade ak mesto kritériá splní, bude o zriadení komunitného centra uvažovať, avšak rómska komunita v meste nie je zjednotená, žijú integrovane.

Predpoklady na riešenie problémov:

- zvýšiť výkon odbornej terénnej sociálnej práce,
- monitorovať potreby občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami raz ročne.

3. Analýza stavu poskytovaných sociálnych služieb

Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. Poskytovanie sociálnych služieb má v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015 – 2020.

Tabuľka č. 18 **Prehľad komunitných sociálnych služieb podľa druhu a odborných činností s vyznačením zastúpenia poskytovateľov na území mesta Želiezovce**

Odborné činnosti (ktoré sa môžu vykonávať samostatne)	▪ <u>Sociálne poradenstvo – základné</u> ▪ Sociálne poradenstvo – špecializované ▪ <u>Sociálna rehabilitácia</u> ▪ Stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím	áno - áno -
Sociálne služby krízovej intervencie	▪ Terénna sociálna služba krízovej intervencie ▪ Nizkoprahové denné centrum ▪ Integrované centrum ▪ Komunitné centrum ▪ Nocľaháreň ▪ Útulok ▪ Domov na polceste ▪ Nizkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu ▪ Zariadenie núdzového bývania	áno - - - - - - - -
Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	▪ Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života ▪ Zariadenie dočasnej starostlivosti o dieťa ▪ Služba včasnej intervencie	- - -
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovršenia dôchodkového veku	▪ Zariadenie podporovaného bývania (ktoré nie je umiestnené v objekte alebo areáli iného zariadenia sociálnych služieb s pobytovou formou) ▪ <u>Zariadenie pre seniorov</u> (do kapacity 40 miest v jednom objekte) ▪ Zariadenie opatrovateľskej služby ▪ Rehabilitačné stredisko ▪ <u>Domov sociálnych služieb</u> (iba s denným alebo týždenným pobytom, pri celoročnom pobyte iba v prípade, ak spĺňa kapacitné podmienky Zariadenia podporovaného bývania) ▪ <u>Špecializované zariadenie</u> (do kapacity 40 miest v jednom objekte) ▪ Denný stacionár ▪ <u>Opatrovateľská služba</u> ▪ Prepravná služba ▪ Sprievodcovská služba a predčítateľská služba ▪ Tlmočnická služba ▪ Sprostredkovanie tlmočnickej služby ▪ Sprostredkovanie osobnej asistencie ▪ Požičiavanie pomôcok	- áno - - áno áno - áno - - - - - - -
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií	▪ Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci ▪ Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	- -
Podporné služby	▪ Odľahčovacia služba ▪ Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností ▪ Denné centrum ▪ Podpora samostatného bývania ▪ Jedáleň ▪ Práčovňa ▪ Stredisko osobnej hygieny	- - - - - - -

Zdroj: MPSVaR SR – Národné priority rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2015-2020

Na sociálne služby sú odkázané predovšetkým tie skupiny osôb, ktoré podporu a pomoc nemôžu získať iným štandardným spôsobom (napr. s pomocou rodiny) ako prostredníctvom sociálnych služieb.

Na území mesta Želiezovce poskytujú sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách tieto verejní a neverejní poskytovatelia:

a) verejný poskytovateľ:

1) v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta - mesto Želiezovce

Mesto Želiezovce ako verejný poskytovateľ sociálnych služieb na území mesta v rámci svojej pôsobnosti svojimi aktivitami, opatreniami utvára a neustále podporuje rozvoj sociálnych služieb adresovaných jednotlivým cieľovým skupinám, komunitám.

Mesto Želiezovce v súčasnosti poskytuje nasledovné sociálne služby: *terénna sociálna práca, opatrovateľská služba a sociálne poradenstvo.*

Terénnu sociálnu prácu vykonávajú 2 zamestnankyne mesta: terénny sociálny pracovník a terénny pracovník v zmysle Zmluvy o spolupráci s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR implementáciou národného projektu Terénna sociálna práca v obciach I, financovaného v rámci Operačného programu Ľudské zdroje zo dňa 25.04.2016.

Cieľom terénnej sociálnej práce je osobne kontaktovať potenciálnych prijímateľov sociálnych služieb, oboznámiť sa s ich životnými podmienkami, informovať, sprostredkovať alebo zabezpečiť konkrétnu formu sociálnej služby, či krízovú intervenciu, pomoci podľa výberu občana s jeho aktívnou účasťou na riešení vzniknutej nepriaznivej situácie. Poskytnutím komplexného sociálneho poradenstva je ponúknutá pomoc občanom nasmerovať ich na konkrétne inštitúcie (verejných či neverejných poskytovateľov sociálnych služieb), a tak nájsť vhodné riešenie sociálneho či iného životného problému.

Cieľové skupiny sú veľmi rôznorodé, závislé na individuálnom zdravotnom stave, životných návykoch, spôsobe života, možnostiach zabezpečiť si nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, sociálnych kontaktoch, na systéme pomoci riešenia prítomnej generačnej chudoby, vitalite a životnom postoji každého jedinca.

Z hľadiska početnosti prijímateľov sociálnych služieb prvenstvo patrí sociálnej kategórii populácie – seniorov, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity (predproduktívnej a produktívnej, *Tabuľka č. 12*). K závažným problémom starostlivosti o seniorov patrí prepojenie zdravotnej a sociálnej problematiky a k nim sa pripája ich sociálne postavenie v rodine a v spoločnosti.

Optimálna forma starostlivosti o seniorov je starostlivosť poskytovaná v ich domácom prostredí. Väčšina starších občanov chce zostať vo svojich domácnostiach tak dlho ako je to možné, čo obvykle závisí od zdravotného stavu seniora a jeho sociálneho zázemia. Sociálne zázemie je určované viacerými faktormi, medzi ktoré patrí:

- schopnosť pokryť výdavky domácnosti,
- pomoc rodinných príslušníkov pri zabezpečovaní životných potrieb,
- sociálna integrácia jednotlivca,
- schopnosť vyvíjať aktivity vo vyššom veku,
- životný program a životná náplň,

jednoducho celková kvalita života.

Opatrovateľská služba predstavuje nosnú a najžiadanejšiu formu terénnych sociálnych služieb pre kategóriu občanov s nepriaznivým zdravotným stavom a seniorov mesta Želiezovce. Možno predpokladať, že je to tak v dôsledku snahy najmä seniorov zotrvať v domácom prostredí čo najdlhšie a zachovať si tak istú mieru autonómie a súkromia, avšak cena tejto služby je pre závažnú väčšinu odkázaných neprístupná. Žiadatelia preferujú samostatné bývanie i v prípade potreby pomoci druhej osoby, pričom snaha ne byť závislý na svojich deťoch vedie k uprednostňovaniu cudzej pomoci.

Opatrovateľskú službu teda možno vymedziť ako terénnu službu poskytovanú osobám, ktoré majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia a sú odkázaní na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy (osobná hygiena, stravovanie, dodržiavanie liečebného režimu a celková potreba dohľadu, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť (nákup, príprava jedla, upratovanie, pranie, žehlenie) a pri základných sociálnych aktivitách (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí).

Opatrovateľská služba sa poskytuje občanom v ich domácnostiach. Vďaka mnohým výhodám, ktoré opatrovateľská služba klientovi prináša, sa domnievame, že by mala byť poskytovaná prednostne pred ostatnými formami sociálnych služieb, ambulantnou či pobytovou. Pomoc formou opatrovateľskej služby má dlhodobější, procesualný charakter. Jej cieľom je zlepšenie schopnosti klienta zvládať alebo zlepšovať životnú situáciu vlastnými silami. Skúsené kvalifikované opatrovateľky poskytujú aj psychosociálnu pomoc, emocionálnu či psychologickú podporu, pomoc pri posilňovaní schopnosti zvládať problémy, podporujú informovanosť a orientáciu klienta v neprehľadnej situácii. Uspokojujú jeho potreby kontaktu, zdieľajú obavy i radosti, pomáhajú prijímateľom k plnohodnotnému a čo najviac sebestačnému životu v ich domácom prostredí.

Opatrovateľská služba sa vykonáva v pracovných dňoch od 7:30 - 15:30 hod. v rozsahu poskytovaných úkonov, ktoré si klient dohodne v zmluve o poskytovaní opatrovateľskej služby. Mesto Želiezovce poskytuje opatrovateľskú službu občanom prostredníctvom odborného personálu 2 opatrovateľiek.

Záujem o poskytovanie opatrovateľskej služby v meste za obdobie rokov 2013 - 2017 nevykazuje výrazné výkyvy, záujemcov o opatrovateľskú službu odráža iba suma spoluúčasti na nákladoch, hoci percentuálny podiel príjmov z úhrad za sociálnu službu na skutočne vynaložených nákladoch od roku 2014 klesá. Náklady na opatrovateľskú službu sú hradené v súlade so Všeobecne záväzným nariadením č. 3/2017 o úhradách a spôsobe platenia úhrad za poskytovanie opatrovateľskej služby. Úhrada za opatrovateľskú službu bola stanovená vo výške 1,10 eur na jednu hodinu.

Z hľadiska dostupnosti je opatrovateľská služba poskytnutá všetkým fyzickým osobám, ktoré o ňu požiadajú a splňajú zákonom stanovené podmienky na jej poskytovanie.

Tabuľka č. 19: Vývoj ukazovateľov terénnej opatrovateľskej služby za obdobie rokov 2013 - 2017

<i>Ukazovateľ / rok</i>	2013	2014	2015	2016	2017
Počet opatrovaných občanov	6	4	7	8	7
Počet opatrovateľiek/pracovný úväzok	2,00	2,00	2,00	1,80	1,60
PRÍJMY – z úhrad za sociálnu službu v €	2002,00	2277,00	2410,00	3273,00	2652,00
BEŽNÉ VÝDAVKY spolu v €	6479,00	5157,00	8598,00	13132,00	12013,00
- z toho výdavky na mzdy	4799,00	3822,00	6281,00	9631,00	8761,00
- z toho výdavky na odvody	1680,00	1335,00	1650,00	2621,00	2394,00
- z toho výdavky na tovary a služby	0,00	0,00	667,00	880,00	858,00
Percentuálny podiel úhrad za sociálnu službu na skutočne vynaložených nákladoch	30,90%	44,15%	28,03%	24,92%	22,08%

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce, rok 2018

Základné sociálne poradenstvo a koordináciu sociálnej služby mesto zabezpečuje v rámci oddelenia organizačno-správneho a sociálnych vecí, ktoré má vytvorené funkčné miesto referentky sociálnej starostlivosti (pracovný úväzok 20 %). S vedúcou oddelenia posudzujú citlivé problémy fyzických osôb, rodín, poskytujú základné informácie o možnostiach riešenia problému, pripravujú rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu a podľa potreby aj sprostredkujú umiestnenie odkázaných na pomoc v zariadeniach.

Spolupracujú s okresným súdom a vykonávajú dohľad nad občanmi s pozbavenou alebo obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony (*stav k 31.12.2017 - 9 občanov*), plnia funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok, navštevujú jubilujúcich starších občanov, usporadúvajú uvítania do života novorodencov mesta, stretnutia dôchodcov, zariaďujú pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia) a finančné podpory odkázaným (jednorazová sociálna dávka).

Pri posudzovaní odkázanosti na sociálnu službu u žiadateľa sa posudzuje odkázanosť na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári, odkázanosť na opatrovateľskú službu. Sociálny a zdravotný posudok vyhotovujú externí odborní posudzovatelia, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v zmysle zákona, následne posudok o odkázanosti na sociálnu službu sa vypracováva na oddelení organizačno-správnom a sociálnych vecí a primátor mesta vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.

Tabuľka č. 20: Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta Želiezovce v období rokov 2013 - 2017

Posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu	Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta v roku 2013	Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta v roku 2014	Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta v roku 2015	Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta v roku 2016	Počet vydaných právoplatných rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu obyvateľom mesta v roku 2017
Zariadenie pre seniorov	2	12	18	4	14
Zariadenie opatrovateľskej služby	0	0	0	0	1
Denný stacionár	0	0	0	0	0
Opatrovateľská služba	1	0	2	3	1
CELKOM:	3	12	20	7	16

Zdroj: Mestský úrad Želiezovce, rok 2018

Všetci žiadatelia o sociálnu službu v sledovanom období rokov 2013 - 2017 (*Tabuľka č.20*) dovŕšili dôchodkový vek. Dopyt po riešení nepriaznivého zdravotného stavu v dennom stacionári je nulový. O sociálnu službu vo forme terénnej opatrovateľskej služby požiadali občania, ktorých rodinní príslušníci nežijú v spoločnej domácnosti so žiadateľom a pracujú v zahraničí. O pobytovú formu opatrovateľskej služby v zariadení pre seniorov požiadali občania, ktorých zdravotný stav vyžaduje celodennú odbornú starostlivosť a rodinní príslušníci sa o nich z tohto dôvodu nevedia postarať.

2) v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja

Tabuľka č. 21

1) „PERLA“ Zariadenie sociálnych služieb Želiezovce so sídlom Poštová 9, 937 01 Želiezovce

	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Kapacita zariadenia
1.	Domov sociálnych služieb	Pobytová-celoročná	14
2.	Špecializované zariadenie	Pobytová-celoročná	21

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb – Nitriansky samosprávny kraj, rok 2018

Rozpočtová organizácia je napojená na rozpočet zriaďovateľa – Nitriansky samosprávny kraj. Finančný príspevok je v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách určený na občana podľa druhu služby a spôsobu poskytovania sociálnej služby.

Poskytuje kompletnú starostlivosť mentálne postihnutým dospelým občanom s možnosťou celoročného pobytu.

V zariadení je v súčasnosti umiestnených 35 klientov vo veku 33 – 90 rokov. Priemerný vek je 51 rokov. Medzi najbežnejšie diagnózy patria: rôzne formy schizofrénie, mentálne postihnutie, epilepsia, Alzheimerova choroba, Downov syndróm.

Rozpočtová organizácia „PERLA“ Zariadenie sociálnych služieb Želiezovce poskytuje nasledovné služby:

a.) odborné činnosti

- sociálna rehabilitácia
- ošetrovateľská starostlivosť v zariadení
- rozvoj pracovných zručností
- pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností

b.) obslužné činnosti

- stravovanie
- ubytovanie
- upratovanie
- pranie, žehlenie a údržba bielizne a ošatenia

c.) ďalšie činnosti

- úschova cenných vecí
- záujmová činnosť
- osobné vybavenie

Výška úhrady za poskytnuté sociálne služby sa určuje podľa VZN Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 1/2014 o poskytovaní sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o úhradách za poskytované služby v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja a podľa VZN Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 2/2016, ktorým sa mení a dopĺňa VZN Nitrianskeho samosprávneho kraja č. 1/2014 o platení úhrad za poskytované sociálne služby a platieb za iné činnosti v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja a o určení finančného príspevku pre neverejných poskytovateľoch – tlmočnícka služba.

b) neverejní poskytovatelia

Mesto sociálne služby, ktoré potrebuje zabezpečiť ad hoc, rieši formou spolupráce s neverejnými poskytovateľmi priamo pôsobiacimi v meste, alebo v okrese Levice.

Priamo v meste poskytujú služby traja neverejní poskytovatelia s registráciou v registri NSK:

Tabuľka č. 22

1) Grandpark, nezisková organizácia so sídlom Komenského 36, 937 01 Želiezovce

	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Kapacita zariadenia
1.	Špecializované zariadenie	Ambulantná	1
2.	Špecializované zariadenie	Pobytová-celoročná	87
3.	Špecializované zariadenie	Pobytová-týždenná	3
4.	Zariadenie pre seniorov	Ambulantná	2
5.	Zariadenie pre seniorov	Pobytová-celoročná	7
6.	Zariadenie pre seniorov	Pobytová-týždenná	1

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb – Nitriansky samosprávny kraj, rok 2018

Tabuľka č. 23

2) Nový domov Želiezovce, n. o. so sídlom Komenského 36, 937 01 Želiezovce

	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Kapacita zariadenia
1.	Domov sociálnych služieb	Pobytová-celoročná	28
2.	Zariadenie pre seniorov	Pobytová-celoročná	20

Zdroj: Register poskytovateľov sociálnych služieb – Nitriansky samosprávny kraj, rok 2018

Neverejní poskytovatelia 1) a 2) poskytujú klientom obligatórne aj fakultatívne služby. Opatera je nepretržitá 24 hodín, podľa potreby. O zdravie sa starajú lekári, sestry a agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Personál pomáha seniorom pri nevyhnutných životných úkonoch, hygiene a stravovaní, udržiavaní poriadku a oblečenia, pohybe a pri častých vychádzkach v parku, sprevádzajú klientov na vyšetrenie. Seberealizáciu a dennú zábavu zabezpečujú špeciálni pedagógovia (terapeuti), ktorí organizujú rôzne terapie, aromaterapie, ručné práce, výtvarné aktivity, muzikoterapie.

V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby (stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách) a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa.

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba:

- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách,
- fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V obidvoch zariadeniach sú služby poskytované v súlade s platnou legislatívou (bezplatne, čiastočne za úhradu a za úhradu) a poskytuje sa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie.

Neverejní poskytovatelia na území mesta plánujú v zmysle platnej legislatívy zvyšovať kvalitu a rozsah poskytovaných sociálnych služieb. V budúcnosti môžu poskytovať aj iné podporné služby po dohode s mestom na základe vzniknutej potreby. Informovanosť klientov a potenciálnych záujemcov zabezpečujú najmä neformálnou komunikáciou a vlastnou webstránkou.

4. Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb

Mesto Želiezovce v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho veku (0 - 14 rokov) len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva (*Tabuľka č. 12*). Podiel ľudí poproduktívnom veku má narastajúcu tendenciu, prudký nárast v tejto kategórii očakávame v nasledujúcich ôsmich rokoch (*Tabuľka č. 11*, veková kategória 55 – 64-ročných). Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku.

Základné sociálne služby podľa súčasných potrieb obyvateľov mesta sú zabezpečené. Zodpovednosť mesta v oblasti sociálnych služieb (*Tabuľka č. 18*) nie je chápaná tak, že mesto je povinné zriadiť všetky komunitné sociálne služby vlastnými silami pre uspokojenie potrieb občanov, ale ide skôr o to, aby potrebné sociálne služby boli občanom dostupné.

Aktuálna potreba obyvateľov mesta je ovplyvnená viacerými faktormi – spolužitie v rodine, ekonomický status a pod. Z tohto dôvodu v sledovanom období rokov 2013-2017 bol počet žiadateľov o sociálnu službu nižší.

Výstupy z verejných stretnutí pracovnej skupiny komunitného plánu môžeme zhrnúť vo všeobecnosti nasledovne:

Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry v meste je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Existujúca infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva (*zariadenia vzdelávacie /školy/, stravovacie, zdravotné, kultúrne, športové, administratívne, domový a bytový fond*).

a) Zdravotnícke služby

Nemocnica v meste bola v roku 2005 zatvorená. Pohotovostná služba (LSPP) bola zrušená k 30. júnu 2018. Po týchto zariadeniach zo strany obyvateľov mesta je vysoký dopyt.

Do siete ambulancií pevnej ambulantnej pohotovostnej služby mesto Želiezovce nebolo zaradené. Možným riešením vzniknutej situácie je zriadenie doplnkovej ambulantnej pohotovostnej služby v Želiezovciach organizátorom, ktorý má vydané povolenie na prevádzkovanie ambulancie pevnej ambulantnej pohotovostnej služby v meste Levice. Obdobne môže organizátor zriadiť návštevную službu v rámci pevnej ambulantnej pohotovostnej služby, kedy bude navštevovať pacientov v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí takejto osoby. Ambulancia pevnej ambulantnej pohotovostnej služby je určená pre pacientov, ktorí pociťujú náhlu zmenu zdravotného stavu, ktorá bezprostredne neohrozuje ich život, to znamená stav, ktorí rieši primárne všeobecný lekár.

Ďalším možným riešením na zlepšenie zdravotného stavu občanov komunity je poskytovanie zdravotnej starostlivosti v novom centre integrovanej zdravotnej starostlivosti v Želiezovciach. Mesto sa môže zapojiť do výzvy Integrácia primárnej zdravotnej starostlivosti formou budovania centier integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS) IROP-PO2-SC212-PZ-2018-8, poskytovateľa Ministerstva zdravotníctva SR s projektom „Výstavba centra integrovanej zdravotnej starostlivosti Želiezovce“.

Predpokladané minimálne personálne zabezpečenie ambulantnej zdravotnej starostlivosti je:

- 1 všeobecný lekár pre dospelých (lekár so špecializáciou v špeciálnom odbore všeobecné lekárstvo) s pracovným úväzkom 100%,
- 1 všeobecný lekár pre dospelých (lekár so špecializáciou v špeciálnom odbore všeobecné lekárstvo) s pracovným úväzkom 50%
- 1 všeobecný lekár pre deti a dorast (lekár so špecializáciou v špeciálnom odbore pediatria) s pracovným úväzkom 50 %
- 1 lekár so špecializáciou gynekológia a pôrodníctvo s pracovným úväzkom 20 %,

V rámci CZIS môžu byť integrovaní aj iní lekári v minimálnom rozsahu:

- Zubno-lekárska pohotovosť s pracovným úväzkom 10 %,
- Iná ambulantná starostlivosť s pracovným úväzkom 10 %,

Ďalšie služby, ktoré môže CZIT poskytovať:

- Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti,
- Denný stacionár,
- Liečebná rehabilitácia,
- Komunitný pracovník,
- Logopéd,
- Psychológ.

b) sociálne služby

Rozšíriť formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek žiadateľov

- terénnej sociálnej služby
- sociálnej služby s nízkokapacitnou pobytovou formou
- na podporu rodiny s deťmi

c) voľnočasové aktivity

- podporiť rozvoj vlastného „organizovania sa“ mládeže a zapájania sa do verejných služieb,
- podporiť aktivity zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže zo sociálne slabších rodín a zdravého životného štýlu s cieľom predchádzania rizikovým a nežiaducim javom (záškoláctva, šikanovania, delikvencie, zvýšeného násillia, bezpečného používania internetu, drogovej závislosti),
- podporiť komunitné dobrovoľníctvo, spoločné aktivity seniorov a mládeže,
- naďalej podporovať rozvoj voľnočasovej infraštruktúry,
- zabezpečiť trvalé skvalitňovanie rekreačného športu,
- podporiť existujúce kultúrne a športové podujatia,
- vytvoriť vhodné podmienky pre rozvoj športu a kultúry v mestských častiach Mikula a Svodov,

Budova klubu dôchodcov pred dvoma rokmi bola mestom zatvorená z dôvodu porušenia statiky. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby v oblasti podporných komunitných služieb by bolo vhodné sa orientovať na:

- vytvorenie denného centra

V Dennom centre sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. Poslaním Denného centra je podnecovať aktivitu klientov, začleňovať ich do života spoločnosti a uspokojovať ich kultúrne a spoločenské záujmy (prednášky, besedy, výstavy, posedenia). V Dennom centre sa poskytuje sociálne poradenstvo a zabezpečuje záujmová činnosť. Služi všetkým obyvateľom mesta na spoločné stretávanie, oddych a vzájomnú komunikáciu.

- vytvorenie strediska osobnej hygieny

V Stredisku osobnej hygieny sú utvorené podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

- vytvorenie práčovne

V práčovni sú utvorené podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek. Úhrada za sociálnu službu poskytovanú v práčovni by bola stanovená VZN mesta.

- jedálne pre seniorov so špeciálnou diétou, s možnosťou stravovania odkázaných osôb,
- odľahčovacej služby
odľahčovacia služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať.

d) bývanie

Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek skupín ohrozených sociálnym vylúčením a mladých rodín pre budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- opravu a údržbu existujúcich foriem bývania, najmä bytovej jednotky nájomných bytov na Komenského ulici,
- vytvorenie podmienok bývania v budove bývalej slobodárne,
- vytvorenie podmienok pre bytovú výstavbu nájomných bytov,
- vytvorenie podmienok pre domovú výstavbu.

e) bezpečnosť

vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality a ochranu majetku občanov mesta.

5. SWOT analýza (sociálna oblasť, sociálne služby)

Silné stránky: ▪ právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom ▪ existencia vybraných sociálnych služieb – terénna sociálna práca, opatrovateľská služba ▪ záujem komunity mesta a angažovanosť samosprávy v rozvoji sociálnej oblasti (existencia strategických dokumentov) ▪ vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity ▪ pokoj malomestského prostredia ▪ pestrý kultúrny život ▪ existencia pedagogického dozoru ▪ dobrá spolupráca mesta so školami ▪ existencia infraštruktúry na voľnočasové aktivity ▪ existencia poskytovateľov ambulantnej zdravotnej starostlivosti ▪ aktívna činnosť dôchodcov a zdravotne postihnutých občanov (fungujúci klub dôchodcov, existencia ZO JDS a ZO SZ telesne postihnutých ▪ nízka nezamestnanosť	Slabé stránky: ▪ nedostatočná integrácia pohotovostnej služby (LSPP) a sociálnych služieb, ▪ nedostatočne zabezpečená zdravotná starostlivosť o občanov mesta ▪ nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb a na odmeňovanie sociálnych pracovníkov ▪ nepriaznivý demografický vývoj, vysoký index starnutia ▪ chýba doplnková sociálna starostlivosť a jej sociálna infraštruktúra ▪ nízka miera zapojenia občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami a ich koordinácia pri poskytovaní sociálnej starostlivosti integrovaným spôsobom ▪ migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia ▪ migrácia mladej generácie ▪ nedostatočná informovanosť verejnosti a zapojenie komunity (dobrovoľníkov) do komunitnej práce, ▪ nie je komplexne vyriešená bezbariérovosť v meste ▪ nie je komplexne vyriešený systém monitorovania mesta kamerovým systémom
Príležitosti: ▪ zvyšovanie zodpovednosti mesta za riešenie lokálnych problémov ▪ sieťovanie poskytovateľov a integrácia zdravotných a sociálnych služieb ▪ cielenie opatrení podľa miestnych potrieb ▪ rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov ▪ práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií ▪ podpora a rozvoj dobrovoľníctva ▪ vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce ▪ preventívne programy pre občanov so závislosťami ▪ využívanie nových technológií v sociálnych službách, vznik nových sociálnych služieb poskytovaných komunitou ▪ možnosti viaczdrojového financovania vrátane EÚ fondov ▪ podpora procesu deinštitucionalizácie	Ohrozenia: ▪ z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality – nedostupnosť sociálnych služieb ▪ možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví ▪ nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií ▪ nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby ▪ nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií mesta, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb ▪ postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity ▪ nízke príjmy seniorov neumožňujúce platiť za sociálne služby ▪ neisté finančné zabezpečenie už existujúcich aktivít ▪ zvyšovanie segregácie a chudoby ▪ nechota financovať alternatívne, pilotné a inovatívne služby ▪ vysoká miera „inštitucionalizácie služieb“

Vyhodnotením pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pôsobení silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Pôsobenie slabých stránok je v prevahe nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy pôsobiace na sociálne zabezpečenie občanov mesta.

6. Určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre zabezpečenie poslania mesta Želiezovce v oblasti sociálnych vecí a sociálnej infraštruktúry nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Želiezovce v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb, vzdelávania, športu, kultúry, bývania a bezpečnosti“.

Priorita č. 1	Krízová intervencia		
Zámer	Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb obyvateľov mesta Želiezovce.		
Cieľové skupiny	▪ seniori, ▪ nezamestnaní, ▪ deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia, ▪ občania so zdravotným postihnutím, ▪ občania so sociálnymi a spoločenskými problémami		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Zabezpečiť podmienky vytvorenia nízkoprahového denného centra pod dohľadom odborníka		Počet zriadených zariadení Počet užívateľov služby	2019 - 2023
Realizátor		mesto Želiezovce	

Priorita č. 2	Sociálne služby		
Zámer	Neustále rozvíjať paletu komunitných sociálnych služieb mesta Želiezovce. Dbáť o ich kvalitu a vzájomnú vyváženosť v prospech dosiahnutia dôstojných podmienok života obyvateľov mesta všetkých kategórií.		
Cieľové skupiny	▪ seniori, ▪ nezamestnaní, ▪ deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia, ▪ občania so zdravotným postihnutím, ▪ občania so sociálnymi a spoločenskými problémami		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Vytvorenie denného centra		Počet zriadených zariadení	2019 - 2020
2. Vytvorenie strediska osobnej hygieny		Počet zriadených zariadení	2019 - 2021
3. Vytvorenie pracovne		Počet zriadených zariadení	2019 - 2021
4. Vytvorenie denného stacionára		Počet zriadených zariadení	2019 - 2023
5. Zabezpečenie možnosti stravovania		Počet užívateľov služby	2019 - 2023
6. Vytvorenie odľahčovacej služby		Počet užívateľov služby	2019 - 2023
7. Zabezpečenie a rozšírenie opatrovateľskej služby		Počet užívateľov služby	2018 - 2023
8. Zabezpečenie základného sociálneho poradenstva		Počet užívateľov služby	2018 - 2023
9. Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci		Počet užívateľov služby	2018 - 2023
10. Zabezpečenie podmienok pre vytvorenie chránenej dielne pre monitorovanie a signalizácie pomoci		Počet zamestnancov	2018 - 2023
11. Zabezpečenie podmienok pre vytvorenie sociálneho podniku		Počet zriadených zariadení	2018 - 2023
12. Zabezpečenie bezbariérovosti v meste		Počet užívateľov služby	2020 - 2023
		Výstupy prác	2018 - 2013
Realizátor mesto Želiezovce a mesto Želiezovce v spolupráci s neverejnými poskytovateľmi sociálnej služby			

Priorita č. 3	Zdravotnícke služby		
Zámer	Neustále rozvíjať paletu zdravotných služieb mesta Želiezovce. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť v prospech dosiahnutia dôstojných podmienok života obyvateľov mesta všetkých kategórií.		
Cieľové skupiny	▪ obyvatelia v predproduktívnom a v produktívnom veku, ▪ seniori, ▪ nezamestnaní, ▪ deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia, ▪ občania so zdravotným postihnutím, ▪ občania so sociálnymi a spoločenskými problémami		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Vytvorenie doplnkovej ambulantnej pohotovostnej služby		Počet zriadených zariadení	2019 - 2023
2. Vytvorenie centra integrovanej zdravotnej starostlivosti		Počet zriadených zariadení	2018 - 2022
Realizátor mesto Želiezovce v spolupráci s poskytovateľmi zdravotníckej služby			

Priorita č. 4	Služby vzdelávania		
Zámer	Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zabezpečiť poskytovanie predškolskej výchovy v zariadeniach s vyhovujúcimi priestormi podľa noriem EÚ, zariadením a kvalifikovanou pracovnou silou. Zabezpečiť všestranný rozvoj vzdelanostnej úrovne detí predškolského veku, žiakov v rámci povinnej školskej dochádzky a vytvoriť podmienky na vývoj stredoškolského vzdelávania v meste.		
Cieľové skupiny	▪ deti a mládež, ▪ nezamestnaní, ▪ občania so zdravotným postihnutím, ▪ občania so sociálnymi a spoločenskými problémami		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Rekonštrukcia budovy ZŠ s VJM Želiezovce		Výmera zrekonštruovaných priestorov a strechy	2019 - 2023
2. Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení pri základných školách		Výmera zrekonštruovaných priestorov	2019 - 2023
3. Vytvorenie podmienok duálneho vzdelávania		Výstupy pracovných úloh	2019 - 2023
4. Podporiť kontinuálne vzdelávanie pracovníkov a dobrovoľníkov v sociálnej službe		Počet vzdelávacích aktivít	2018 - 2023
Realizátor		mesto Želiezovce	

Priorita č. 5	Služby v oblasti kultúry a športu		
Zámer	Zabezpečenie ponuky čo najširšej palety služieb v oblasti kultúry a športu so zabezpečením transparentného využitia verejných financií v prospech všetkých občanov mesta Želiezovce.		
Cieľové skupiny	- obyvatelia v predproduktívnom a v produktívnom veku, - seniori, - nezamestnaní, - deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia, - občania so zdravotným postihnutím, - občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Podpora a organizovanie kultúrnych a športových podujatí regionálneho a miestneho významu úsekom kultúry a športu MsÚ Želiezovce		Obsah, počet organizovaných podujatí, počet návštevníkov, finančné krytie	2018 - 2023
2. Podpora a organizovanie kultúrnych a športových podujatí seniorov			2018 - 2023
3. Podpora a organizovanie kultúrnych a športových podujatí telesne postihnutých občanov			2018 - 2023
4. Spolupráca s občianskymi združeniami, inými fyzickými a právnickými osobami pôsobiacimi v oblasti kultúry a športu		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev	2018 - 2023
5. Podpora rekonštrukcia kaštieľa Esterházyovcov, budovy Mestského múzea a Domu kultúry v prospech zvýšenia návštevnosti kultúrnych podujatí organizovaných v spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu v Leviciach		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev Výmera zrekonštruovaných priestorov	2019 - 2023
6. Podpora rekonštrukcie telocvične T18		Výstupy realizačných projektov a prác	2019 - 2023
7. Podpora dobudovania cyklotrás v meste Želiezovce			
8. Podpora rekonštrukcie mestského kúpaliska			
Realizátor		mesto Želiezovce	

Priorita č. 6	Bývanie		
Zámer	Zabezpečenie výstavby, rekonštrukcie a modernizácie bytového fondu mesta Želiezovce. Vytvorenie podmienok pre rozvoj nájomnej bytovej výstavby a výstavby rodinných domov.		
Cieľové skupiny	▪ <i>obyvatelia v predproduktívnom a v produktívnom veku,</i> ▪ <i>seniori,</i> ▪ <i>nezamestnaní,</i> ▪ <i>deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,</i> ▪ <i>občania so zdravotným postihnutím,</i> ▪ <i>občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.</i>		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Podpora rekonštrukcie bytového domu na Komenského ulici 2. Podpora výstavby inžinierskych sietí v nových lokalitách bývania 3. Podpora rekonštrukcie budovy bývalej slobodárne 4. Podpora výstavby nájomných bytov		Všetky výstupy prác a realizačných projektov	2018 - 2023
Realizátor		mesto Želiezovce	

Priorita č. 7	Bezpečnosť		
Zámer	Bezpečné mesto. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality a ochranu majetku obyvateľov mesta Želiezovce.		
Cieľové skupiny	▪ obyvatelia v predproduktívnom a v produktívnom veku, ▪ seniori, ▪ nezamestnaní, ▪ deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia, ▪ občania so zdravotným postihnutím, ▪ občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.		
Aktivity		Merateľné indikátory	Časový horizont realizácie
1. Podpora dobudovania monitorovacieho kamerového systému mesta		Počet inštalovaných kamier, pokrytie územia	2019 - 2023
2. Podpora rekonštrukcie rozhlasu		Všetky výstupy realizovaných projektov	2019 - 2023
3. Zabezpečenie bezpečnosti mestskou políciou		Výstupy pracovnej činnosti MsP Želiezovce	2019 - 2023
Realizátor		mesto Želiezovce	

7. Časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Keďže finančné možnosti mesta v súčasnom programovom rozpočte sú ohrozené, je potrebné požiadavky sociálnej služby podľa komunitného plánu zahrnúť do programového rozpočtu na roky 2019 – 2023. Finančné zdroje mestského rozpočtu sú ohrozené, preto realizácia požiadaviek na sociálnu službu bude značne závislá od dostupnosti vlastných zdrojov (mestského rozpočtu) a využitií možností viaczdrojového financovania podávaním projektov a reagovaním na výzvy podporujúce koncepciu rozvoja sociálnych služieb mesta Želiezovce.

8. Spôsob vyhodnocovania, podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Významnú úlohu v procese komunitného plánovania zohrávajú najmä miestni obyvatelia. Od nich sa očakáva, že vyjadria svoje požiadavky vo sfére poskytovania sociálnych služieb, a teda aj pri aktualizácii komunitného plánovania. Spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb určuje táto tabuľka

<i>Subjekt, ktorý vykonáva kontrolu</i>	<i>Periodicita kontroly</i>	<i>Spôsob vykonania kontroly</i>
Široká verejnosť	v priebehu platnosti komunitného plánu sociálnych služieb 2018 - 2023	vytvorením možnosti účasti kontroly naplnenia cieľov a priorit na webovej stránke mesta ▪ verejným pripomienkovaním ▪ e-mailom ▪ písomne – poštou alebo osobného doručenia do podateľne MsÚ ▪ osobne u vedúcej oddelenia sociálno-správneho a sociálnych vecí MsÚ
Pracovná skupina	najmenej raz v kalendárnom roku v priebehu platnosti komunitného plánu sociálnych služieb 2018 - 2023	▪ priebežným monitorovaním ▪ spracovaním informatívnej správy o naplnení komunitného plánu sociálnych služieb
Mestské zastupiteľstvo v Želiezovciach	najmenej raz v kalendárnom roku v priebehu platnosti komunitného plánu sociálnych služieb 2018 - 2023	podľa predloženej informačnej správy o naplnení komunitného plánu sociálnych služieb na rokovanie MsZ a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu mesta

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený dokument, ktorý je potrebné prispôbovať meniacim sa podmienkam, ktoré budú vyplývať z legislatívnych zmien, z potrieb obyvateľstva, z personálneho, materiálno-finančného zabezpečenia a pod..

Komunitný plán sociálnych služieb sa bude dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa potreby rozvoja sociálnej oblasti a po uplynutí plánovaného obdobia .

Záver

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách účinná od 1.1.2018 priniesla zmeny v systéme poskytovania a financovania sociálnych služieb, ktorých efekt a dopad sa ukáže až počas implementačnej praxe, keďže ide o originálne kompetencie mesta, čo znamená, že ich financovanie sa deje aj z príjmov rozpočtu mesta a dopyt po sociálnych službách ukazuje stúpajúcu tendenciu.

Mesto Želiezovce aj naďalej bude venovať patričnú pozornosť efektívnosti poskytovaných sociálnych služieb. Je to zvlášť dôležité a potrebné, pretože potreby neustále narastajú vplyvom rôznych spoločenských zmien a hlavne starnutím populácie. V súvislosti s touto otázkou sa vynára aj otázka určenia kritérií a ukazovateľov pre meranie, metód a nástrojov na zber citlivých informácií. Túto úlohu mesto zveruje do rúk skupine občanov, ktorí tvoria pracovnú skupinu Komunitného plánu sociálnych služieb v meste Želiezovce na roky 2018 - 2023. Prostredníctvom tohto plánu sa zvyrazňuje zodpovednosť mesta za uspokojovanie potrieb občanov v sociálnej oblasti v súlade s pôsobnosťami, ktoré sú definované v zákone o sociálnych službách.

Samospráva mesta Želiezovce je zodpovedná za dostupnú sieť sociálnych služieb, ktoré uspokojia potreby občanov v oblasti sociálnych služieb a zároveň vytvára aj podmienky na ich financovanie. Je na našej samospráve, ako zabezpečí svoje poslanie vytvoriť pre občanov miesto pre dôstojný a plnohodnotný život. Služi ku cti obyvateľom mesta, že sa snažia naplniť svoj život kultúrne.

V Želiezovciach 15.06.2018

Príloha

Použitá literatúra

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020

PHSR mesta Želiezovce

Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov

Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020

Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030

Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách 2014 – 2019

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Nitrianskom kraji

Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho kraja